

travelbook

Berlin

ERGO
HESTIA

Tekst: Katarzyna Głuc

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel
Aktualizacja: Kamila Bulzacka-Mrzygłód
Redakcja: Kamila Bulzacka-Mrzygłód
Projekt graficzny: Sabina Suchy
Skład: Katarzyna Radkowiak
Zdjęcia: stock.adobe.com, shutterstock.com
Opracowanie kartograficzne: Grzegorz Marchut (atlas Berlina), Magdalena Krocak
Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 2309863
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
www.bezdroza.pl (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

bezdroza.pl/user/opinie/bebet3

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III
ISBN: 978-83-289-3464-1
Copyright © Helion S.A., 2026

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia
internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

SPIS TREŚCI

■ ATRAKCJE BERLINA 6 ■ BERLIN 43

■ INFORMACJE

KRAJOZNAWCZE 19

Refleksje nad mapą 20

Położenie 20

Klimat i środowisko 20

Podział

administracyjny 21

Dzieje miasta 22

Początki osadnictwa –

Cölln i Berlin 22

Rządy pierwszych

Hohenzollernów 23

„Ateny nad Sprewą” 25

Od cesarstwa

do republiki 26

Rzesza

Niemiecka 28

Nazizm

i jego skutki 30

Historia muru 31

Berlińczycy 32

Mała ojczyzna

berlińczyków 32

Język 32

Liczba

mieszkańców 33

Religia 34

Edukacja 34

Alternatywny Berlin 35

Miejsce w kulturze 36

Festiwal 36

Kalendarium

imprez 39

Teatr i kabaret 40

Literatura 40

Taniec 41

Sztuka alternatywna 41

Unter den Linden 63

Brama Brandenburska 64

Holocaust-Mahnmal 65

Reichstag 65

Budynki rządowe 67

Friedrichstraße 68

Gendarmenmarkt 69

Katedra Francuska 69

Nowy Kościół 70

Dom Koncertowy 70

Most Dziewic 71

Forum Fridericianum 71

Biblioteka Państwowa 72

Uniwersytet Humboldta 73

Teatr Maksyma

Gorkiego 73

Nowy Odwach 74

Muzeum Historii Niemiec 74

Bebelplatz 75

Stara Biblioteka 75

Opera Narodowa 76

Katedra św. Jadwigi 77

Kościół

Friedrichswerdersche 77

Od Museumsinsel

do Alexanderplatz 78

Katedra Berlińska 78

Wyspa Muzeów 79

Stare Muzeum 81

Nowe Muzeum 82

Stara Galeria Narodowa 83

Muzeum Pergamońskie 83

Muzeum im. Bodego 84

Zamek Miejski 85

Muzeum Marchii

Brandenburskiej 86

Muzeum NRD 87

Pałac Ephraim 88

Kościół św. Mikołaja	88	Kościół Getsemani	109	Berliński ogród		Tempodrom.....	160
Czerwony Ratusz.....	89	Kościół Syjonu	110	zoologiczny	130	Niemieckie Muzeum	
Kościół Franciszkanów	90	Zeiss Grossplanetarium	110	Dzielnica ambasad	131	Techniki	160
Alexanderplatz	90	Berlin w obrazach		Muzeum Bauhausu	132	Bergmannstraße.....	161
Kościół Mariacki.....	90	filmowych.....	113	Polacy w Berlinie	134	Muzeum Żydowskie	161
Fontanna Neptuna.....	91	Plac Poczdamski		Charlottenburg		Galeria Berlińska.....	162
Fontanna Przyjaźni		i okolice.....	116	i Kurfürstendamm	138	Kreuzberg Museum	162
Narodów	91	Plac Poczdamski	116	Zamek Charlottenburg	138	Dom Artystów z Betanii	163
Aleja Karola Marksa	92	Sony Center	117	Ogrody Zamkowe.....	140	Mariannenplatz.....	163
Berlińska Wieża		Niemieckie Muzeum		Muzeum im. Berggruena		Yaam	164
Telewizyjna	92	Filmu I Telewizji.....	118	i zbiory im. Scharfa-		East Side Gallery	164
Berlin z wodnej perspektywy.....	94	Wokół Weinhaus Huth	118	-Gerstenberga	142	Okolice mostu	
Mitte i Prenzlauer Berg	98	Kulturforum	119	Park Schustehrus.....	142	Oberbaumbrücke	165
Hackesche Höfe	98	Filharmonia Berlińska i Sala		Ratusz Charlottenburg	143	Tempelhof	166
Monbijoupark.....	99	Muzyki Kameralnej.....	119	Lietzenseepark.....	143		
Nowa Synagoga	99	Muzeum Instrumentów		Muzeum Berlińskiego		■ BRANDENBURGIA	167
Heckmann-Höfe.....	100	Muzycznych	120	Metra	143	Dzieje Regionu	168
Stara Poczta	100	Muzeum Sztuk		Stadion Olimpijski	144	Związki Brandenburgii	
Centrum Sztuki Tacheles	101	Dekoracyjnych.....	120	Kościół pamięci		z Polską	170
Friedrichstadt-Palast	102	Galeria Malarstwa	121	Cesarza Wilhelma I	144	Poczdam	172
Berliner Ensemble	103	Biblioteka Sztuki		Berlin Skulptur	145	Pałac Sanssouci	172
Deutsches Theater	103	i Gabinet Rycin.....	121	Muzeum Fotografii	146	Park Sanssouci	174
Szpital Uniwersytecki		Kościół św. Mateusza	122	Muzeum Käthe-Kollwitz	146	Dzielnica holenderska.....	174
Charité	104	Nowa Galeria		Dom Literatury	147	Brama Brandenburska	175
Berlińskie Muzeum		Narodowa	122	Muzeum Historii Berlina.....	147	Zamek Babelsberg	176
Historii Medycyny		Biblioteka Państwowa		Savignyplatz	148	Park Filmowy Babelsberg	176
Charité	104	w Berlinie	123	Teatr Zachodni	148	Ruppiner Land	177
Dorotheenstädtischer		Shell Haus	124	Kant-Dreieck	149	Zamek Rheinsberg	177
Friedhof	105	Bendlerblock	125	Pamiętki z Berlina	150	Niemiecki Szlak Alei	178
Dom Bertolta Brechta.....	105	Magdeburger Platz.....	125	Kreuzberg i okolice	156	Spreewald	179
Muzeum Historii		Variété Wintergarten	125	Checkpoint Charlie		Tropical Islands	181
Naturalnej.....	106	Tiergarten.....	126	i Muzeum Muru		Atrakcje Brandenburgii.....	182
Muzeum Sztuki		Park Tiergarten	126	Berlińskiego.....	156		
Współczesnej.....	106	Pomnik Żołnierzy		Martin-Gropius-Bau.....	158	■ INFORMACJE	
Kollwitzplatz	107	Radzieckich	127	Muzeum Topografii		PRAKTYCZNE	187
Synagoga Rykestraße	107	Bundeskanzleramt	127	Terroru	158	Przed wyjazdem	188
Wasserturm	107	Dom Kultur Świata.....	127	Ministerstwo Lotnictwa		Dojazd	191
Kulturbrauerei		Kolumna Zwycięstwa.....	128	III Rzeszy	158	Na miejscu	192
Entertainment Centre.....	108	Kancelaria prezydencka		Anhalter Bahnhof	159	Informator A–Z	198
Helmholtzplatz.....	109	i pałac prezydencki.....	129				

ATRAKCJE

Berlina

Berliner Dom (Katedra Berlińska)

Katedra ewangelicka z monumentalną 85-metrową kopułą, z której rozciąga się przepiękna panorama Berlina, to największa świątynia niemieckiej stolicy. Wewnątrz katedry uwagę zwraca wykonany z białego marmuru i onyksu ołtarz, organy Sauera z 7269 piszczałkami oraz krypta z 94 sarkofagami członków dynastii Hohenzollernów.

➡ Zob. s. 78

Kup książkę

Brandenburger Tor (Brama Brandenburska)

Najbardziej rozpoznawalny budynek Berlina, najpopularniejszy motyw berlińskich pamiątek. Brama stanowi jeden z najwcześniejszych przykładów architektury klasycystycznej w niemieckiej stolicy.

➡ Zob. s. 64

Schloß Charlottenburg (Zamek Charlottenburg)

Największa i najpiękniejsza rezydencja dynastii Hohenzollernów, zwana „zachodnim Wersalem”. Zachwyca pełnymi przepychu, barokowymi salami, słynnym gabinetem porcelany oraz przepięknymi ogrodami.

➡ Zob. s. 138

Poleć książkę

Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche (Kościół Pamięci Cesarza Wilhelma I)

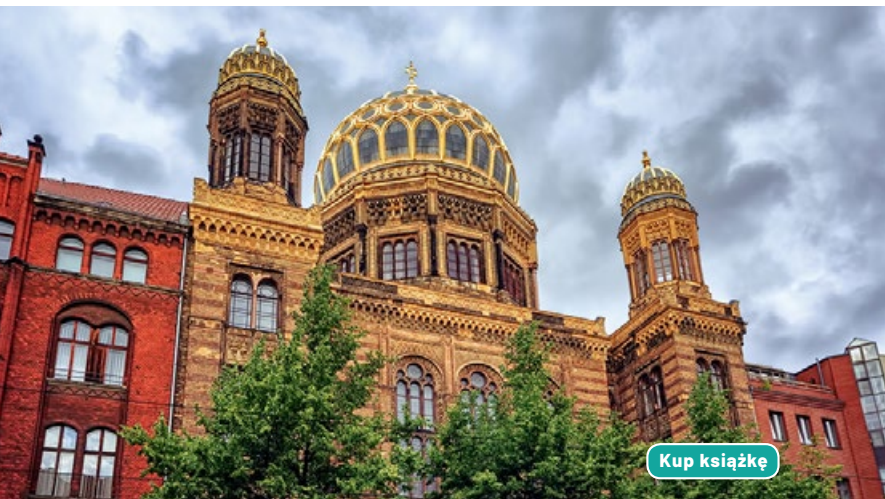
Evangelicka świątynia zaprojektowana przez Franza Schwechтена i wybudowana w 1895 r. w stylu neoromańskim, z której na skutek bombardowania w 1943 r. pozostała jedynie 68-metrowa wieża, symbolizująca zniszczenia, jakie niosą za sobą działania wojenne.

➡ Zob. s. 144

Neue Synagoge (Nowa Synagoga)

Bryła autorstwa Eduarda Knoblauch'a z monumentalną kopułą jest dumą berlińskiej społeczności żydowskiej i ważnym ośrodkiem zajmującym się ożywianiem kultury żydowskiej w Niemczech. Fasada utrzymana w stylu mauretańskim, złote zdobienia i orientalne wzory zostały zainspirowane andaluzyjskim zespołem pałacowym Alhambra w Grenadzie.

➡ Zob. s. 99

Kup książkę

Reichstag

Neorenesansowa siedziba niemieckiego parlamentu z charakterystyczną szklaną kopułą i platformą widokową, z której można podziwiać panoramę niemieckiej stolicy. Jest to jeden z niewielu budynków rządowych na świecie, który pozostaje otwarty dla zwiedzających.

➡ Zob. s. 65

Bauhaus-Archiv-Museum Für Gestaltung (Muzeum Bauhausu)

Muzeum mieszczące się w budynku zaprojektowanym przez Waltera Gropiusa. Można tu podziwiać dzieła sztuki użytkowej z XIX i XX w., będące dorobkiem artystycznym uczelni artystycznej Bauhaus, najważniejszej szkoły architektury, wzornictwa i sztuki ubiegłego wieku.

➡ Zob. s. 132

Poleć książkę

■ **BRAMA BRANDENBURSKA**

Brandenburger Tor (Brama Brandenburska) to najbardziej charakterystyczny punkt miasta, symbol zjednoczenia Niemiec, umieszczony na niemieckich rewersach monet 10, 20 i 50 eurocentów. Wsparta na sześciu kolumnach doryckich, wysoka na 26, a szeroka na 65 m, budowla została zaprojektowana pod koniec XVIII w. przez Carla Gottharda Langhansa na wzór ateńskich Propylejów. Bramę postawiono w latach 1788–91. Zdobią ją reliefy przedstawiające sceny znane z mitologii oraz posągi Marsa i Minervy. Wcześniejsze przybudówki celnicze w 1868 r. zastąpiono perystazą (kolumnadą).

Najważniejszym elementem Bramy Brandenburskiej jest umieszczona w centralnym punkcie fasady **kwadryga**, która przedstawia rzymski dwukołowy powóz powożony przez uskrzydloną boginię Nike. Po zwycięstwie wojsk napoleońskich pod Jeną w 1806 r. kwadryga znalazła się w rękach Francuzów.

■ **Brama Brandenburska**■ **NIECH PAN OTWORZY
TĘ BRAMĘ!**

Do końca rządów cesarza Wilhelma II przez środek bramy mogli przejeżdżać wyłącznie członkowie dynastii Hohenzollernów. 30 stycznia 1933 r. przemaszzerowali przez nią mundurowi wiwatujący na cześć Adolfa Hitlera, wybranego na urząd kanclerza Niemiec.

Od 1961 r. obowiązywał zakaz przekraczania Bramy Brandenburskiej, gdyż znajdowała się na obszarze granicznym między wschodnią a zachodnią częścią miasta. W 1987 r. prezydent USA **Ronald Reagan** podczas wizyty w Berlinie wygłosił słynny apel: „**Panie Gorbaczow, niech Pan otworzy tę bramę! Panie Gorbaczow, niech Pan zburzy ten mur!**”. Odzew nastąpił już dwa lata później, gdy po upadku muru berlińskiego otwarto Bramę Brandenburską. 9 listopada 1989 r. brama została zdobyta przez tłum berlińczyków, stając się tym samym symbolem zjednoczenia miasta. Obecnie Brama Brandenburska jest zamknięta dla ruchu kołowego.

■ **Holocaust-Mahnmal**

Napoleon zamierzał na stałe umieścić rzeźbę w Paryżu, jednak dzięki interwencji marszałka Gebharda Leberechta von Blüchera w 1814 r. kwadryga wróciła do Berlina. Po zwycięstwie nad Napoleonem na kwadrydze umieszczono wizerunek orła i Krzyż Żelazny (zniszczone podczas II wojny światowej). Dla upamiętnienia tych wydarzeń plac przed Bramą Brandenburską nazwano **Pariser Platz**, czyli placem Paryskim. Znajduje się przy nim **Akademia Sztuk Pięknych**, słynny, pięciogwiazdkowy **hotel Adlon Kempinski** oraz siedziba **ambasady Francji**. Tu także swój początek ma historyczna **aleja Unter den Linden**. Po przeciwnej stronie bramy rozciągają się zielone płuca miasta, czyli **park Tiergarten**.

■ **HOLOCAUST-MAHNMAL**

Nieopodal Bramy Brandenburskiej znajduje się Holocaust-Mahnmal (pomnik Holocaustu), poświęcony zamordowanym Żydom europejskim. Pomnik składa się z 2711 symbolicznych kamiennych bloków (po jednym na każdą stronę Talmudu),

które zajmują powierzchnię 19 tys. m². Projekt Petera Eisenmana przypomina wielki labirynt, zbudowany z brył o różnej wielkości (najwyższe osiągają wysokość 4,7 m). Pod płytą pomnika znajduje się muzeum **Centrum Informacji**, mieszczące sale wystawowe, salę audytorijną oraz księgarnię. Pomnik powstał w latach 2003–05, a od 12 maja 2005 r. jest otwarty dla publiczności. W pierwszym roku pomnik odwiedziło ponad 3,5 mln osób. Holocaust-Mahnmal zdobył prestiżową nagrodę w dziedzinie architektury, przyznaną przez American Institute of Architects.

i Holocaust-Mahnmal
Cora-Berliner-Straße 1
www.holocaust-denkmal-berlin.de

■ **REICHSTAG**

Nad brzegiem Sprewy, w bezpośrednim sąsiedztwie Bramy Brandenburskiej, wznosi się monumentalny gmach Reichstagu, siedziby niemieckiego parlamentu, czyli Bundestagu. Połączenie neorenesansowych fundamentów z nowoczesną szklaną kopułą uczyniło z niego wizytówkę Berlina.

■ Reichstag

Reichstag, zbudowany pod koniec XIX w. na podstawie projektu Paula Wallota, do 1918 r. był miejscem obrad parlamentu II Rzeszy. Podczas I wojny światowej nad portykiem budowli umieszczono napis ku czci walczących „Dem Deutschen Volke” („Ludowi niemieckiemu”). Dwie dekady później budynek zajęły płomienie. Ogień

ZWIEDZANIE REICHSTAGU – OBOWIĄZUJĄCE PROCEDURY

Aby mieć pewność, że bez problemu uda nam się zwiedzić wnętrze Reichstagu wraz z kopułą, należy dokonać **wcześniej rezerwacji** przez stronę internetową <https://visite.bundestag.de>. Jeśli nie mamy dostępu do internetu albo zapomnieliśmy o rezerwacji, trzeba udać się do Centrum **Obsługi Klienta** (Berlin Pavilion, 150 m od budynku Reichstagu, codz. 8.00–20.00) i, o ile są jeszcze wolne miejsca, zarezerwować wizytę.

Przed zwiedzaniem Reichstagu przechodzimy kontrolę, łącznie z prześwietlaniem toreb, plecaków i części garderoby. Osoby z dużym bagażem mogą nie zostać wpuszczone (w budynku nie ma skrytek bagażowych).

podłożono pod Reichstag w trakcie kampanii wyborczej w 1933 r. Za pożar prawdopodobnie odpowiedzialni byli naziści, którzy o podłożenie ognia oskarżali z kolei członków partii komunistycznej. Pożar stał się symbolem końca republiki i przekształcenia państwa niemieckiego w państwo totalitarne. Po tych wydarzeniach pełnię władzy zdobył Adolf Hitler.

Po II wojnie światowej budynek znajdował się w ruinie. W 1961 r., po wygranej przez Paula Baumgartena konkursie architektonicznym, rozpoczęto odbudowę zniszczonego obiektu.

Od zakończenia działań wojennych na gmachu Reichstagu powiewała flaga radziecka, usunięta dopiero po zjednoczeniu Niemiec w 1991 r. Ostatnia dekada XX w. przywróciła budowli znaczenie polityczne. Z Bonn do Berlina został przeniesiony Bundestag, obradujący w murach Reichstagu, który przebudowano wg projektu Normana Foster'a.

Najbardziej charakterystycznym elementem budowli jest wysoka na 23 m **szklana kopuła** przykrywająca budynek parlamentu. Transparentna konstrukcja dachu symbolizuje jawność obrad

parlamentarnych w państwie demokratycznym. Spiralne klatki schodowe łączą się wokół stożka zdobionego lustrami. Zastosowanie ekologicznych rozwiązań energetycznych ułatwia oświetlenie i właściwą wentylację sali obrad.

Od 1990 r. na placu Republiki przed Reichstagiem znajduje się maszt **Flagi Jedności**. Ta największa oficjalna flaga Niemiec posiada status pomnika i symbolizuje zjednoczenie Niemiec.

Mimo codziennych wizyt tysięcy turystów funkcjonalna przestrzeń Reichstagu zapewnia rządowi dogodne warunki pracy. We wnętrzach siedziby niemieckiego parlamentu znajduje się **galeria sztuki współczesnej**, w której można zobaczyć m.in. kolaże **Sigmara Polke**, tablice **Gerharda Richtera** czy obrazy **Georga Baselitza**.

Z **platformy widokowej** umieszczonej pod dachem kopuły rozciąga się panorama niemieckiej stolicy, którą można podziwiać także z **restauracji** Dachgarten Restaurant, znajdującej się bezpośrednio pod kopułą.

■ Paul-Löbe-Haus i Marie-Elisabeth-Lüders-Haus

CZY MOŻNA OPAKOWAĆ REICHSTAG?

W 1995 r. budynek parlamentu stał się obiektem **akcji artystycznej** **Christo i Jeanne-Claude**. Reichstag opakowano 100 tys. m² polipropylenowej, przetykanej aluminium tkaniny, która podnoszona była przez cztery wielkie dźwigi. Cała akcja trwała od 17 do 24 czerwca. Budynek odwiedziło wówczas 5 mln turystów.

■ BUDYNKI RZĄDOWE

Po wyjściu z Reichstagu oczom zwiedzających ukazuje się prawdziwa architektoniczna gratka, budynki Marie-Elisabeth-Lüders-Haus, Paul-Löbe-Haus i Jakob-Kaiser-Haus.

Monumentalna biała bryła **Marie-Elisabeth-Lüders-Haus**, zaprojektowana przez Stephana Braunfelsa, i sąsiadujący z nią gmach **Paul-Löbe-Haus** to zjawiskowy kompleks architektoniczny umiejscowiony nad Sprewą. Za wielkim otworem w betonowej fasadzie kryje się przeszklona

sala konferencyjna jednej z największych bibliotek parlamentarnych świata. Jej wnętrze jest zdominowane przez światło wędrujące wzdłuż kasetonowego stropu budynku. Poza imponującym archiwum warto zwrócić uwagę na **schody Bramantego** oraz obszerną przestrzeń wystawienniczą. Gmachy Marie-Elisabeth-Lüders-Haus i Paul-Loebe-Haus są połączone **szklaną kładką**, nazywaną „skokiem przez Sprewę”.

Tuż obok, przy Dorotheenstraße 100-101, wznosi się **Jakob-Kaiser-Haus**. Ten zespół ośmiu sześciopiętrowych budynków jest jednym z najdroższych obiektów administracyjnych niemieckiego rządu. Kompleks zaprojektowany w 1997 r. przez cztery grupy architektów mieści aż **1745 biur parlamentarzystów**, sale konferencyjne, studio telewizyjne i biuro prasowe. Jego nazwa pochodzi od nazwiska niemieckiego polityka Jakoba Kaisera, który przez lata dążył do zjednoczenia kraju. Orientacja wewnątrz obiektu nie jest łatwa. Naziemne połączenie

budynków stanowią podwójne przeszklone mosty, za którymi kryje się labirynt korytarzy i schodów. Dziedziniec, z podziemnym tunelem łączącym budynki Bundestagu, ozdabiają prace izraelskiego rzeźbiarza **Daniego Karavana**.

■ FRIEDRICHSTRASSE

Jedną z przecznic Unter den Linden jest Friedrichstraße, jedna z najbardziej znanych ulic w centrum miasta, łącząca dzielnicę Mitte i Kreuzberg. Ulica, na której znajdują się obecnie ekskluzywne sklepy, nazwę zawdzięcza królowi pruskiemu Fryderykowi I.

■ PAŁAC ŁEZ JUŻ NIE SMUCI

Do 1990 r. Socjalistyczna Partia Jedności Niemiec (SED) wykorzystywała budynek jako **halę odpraw obywateli** opuszczających byłą NRD. Szczegółowa kontrola paszportowa, brak możliwości posiadania obcej waluty i przewożenia towarów sprawiały, że przekraczanie granicy przebiegało w atmosferze stresu i napięcia.

■ Pałac Łez

Kup książkę

■ Gendarmenmarkt

Kierując się nią na północ, w stronę Sprewy, dojdziemy do dworca **Berlin Friedrichstraße**, ważnego węzła komunikacyjnego, zarówno w ruchu miejskim, jak i turystycznym. Tuż za dworcem wznosi się **Tränenpalast** (Pałac łez). W tym jedno-piętrowym błękitnym budynku przy Reichstagufer 17 mieściło się niegdyś przejście graniczne, które w 2008 r. zostało uznane za pomnik podzielonych Niemiec.

Idąc dalej Friedrichstraße, na południe od alei Unter den Linden, amatorzy zakupów będą mogli nacieszyć oczy butikami najśłynniejszych projektantów świata. W **galerii Lafayette** i **Departmentstore Quartier 206** można znaleźć ubrania i akcesoria największych światowych domów mody (m.in. Prada, Donna Karan, Gucci).

■ GENDARMENMARKT

Na południe od Unter den Linden, po wschodniej stronie Friedrichstraße, rozciąga się jeden z najpiękniejszych placów Berlina, czyli Gendarmenmarkt. Pozostaje on jednym z ulubionych plenerów fotograficznych nowożeńców, miejscem jesiennych spacerów i zadumy koncertów i przedstawień teatralnych organizowanych w letnie wieczory pod gołym niebem.

Plac powstał w XVII w. i pełnił funkcję targowiska dla hugenotów, którzy po

odwołaniu edyktu nantejskiego (1685) uciekli z Francji m.in. do Berlina. Książę Fryderyk Wilhelm zachęcał uchodźców do osiedlenia się na terenie królestwa, ponieważ większość z nich była dobrze wykształconymi rzemieślnikami.

■ KATEDRA FRANCUSKA

O obecności hugenotów w Berlinie świadczy **Französischer Dom** (katedra Francuska), świątynia wzniesiona w 1705 r. pod kierunkiem Karla von Gontarda, będąca miejscem schronienia dla francuskich uchodźców religijnych. Od 1935 r. mieści się tu **Hugenotten Museum** (Muzeum Hugenotów) przybliżające zwiedzającym historię francuskiego protestantyzmu i dzieje berlińskich hugenotów. Świątynia została wybudowana w sąsiedztwie Deutscher Dom (katedra Niemiecka), wraz z którą stworzyła architektoniczną harmonię i wrażenie nieskazitelnej symetrii.

i **Französischer Dom**
platforma widokowa czynna IV-X
codz. 11.00-18.00, XI-III wt.-nd.
11.00-16.00
7 EUR, ulgowy 5 EUR

Hugenotten Museum
Hafenplatz 9a
www.hugenottenmuseum.de
8 EUR, ulgowy 5 EUR

Poleć książkę

■ **ALEJA KAROLA MARKSA**

W pobliżu Alexanderplatz znajduje się najważniejsza inwestycja drogowa po wojennych Niemiec, Karl-Marks-Allee (aleja Karola Marksa). Aleja, nazywana wcześniej Große Frankfurter Straße i Stalinallee, stanowi wzorcowy przykład radzieckiej architektury monumentalnej. Prowadzi z Alexanderplatz aż do Frankfurter Tor, w dzielnicy Kreuzberg, gdzie przecina ją Warschauer Straße.

■ **Aleja Karola Marksa**■ **BERLIŃSKA WIEŻA TELEWIZYJNA**

Na skutek bombardowań podczas II wojny światowej dawny czar berlińskiej metropolii minął bezpowrotnie. Konkurs urbanistyczny, przebiegający pod czujnym okiem Sowietów, przyniósł monumentalną architekturę socjalistyczną. W 1965 r. rozpoczęła się budowa Berliner Fernsehturm (Berlińska Wieża Telewizyjna), najwyższego obiektu niemieckiej

stolicy. To niewątpliwie jeden z najbardziej znanych symboli Berlina. Obiekt o wysokości 368 m, zaprojektowany przez Hermanna Henselmann i Jörga Streitpartha, jest zarazem **najwyższą budowlą w Niemczech**. Celem budowy było przekonanie zachodnich państw demokratycznych o wielkości Berlina Wschodniego.

Budowla łączy się ze statkiem kosmicznym. Na wysokości 203 m znajduje

się **taras widokowy**, na który za pomocą nowoczesnej windy zwiedzający dostają się w niecałe 40 sekund. Co roku wieżę Fernsehturm odwiedza ponad milion osób.

i **Berliner Fernsehturm**
Panoramastraße 1
www.tv-turm.de
III-X codz. 09.00–24.00, XI–II codz.
10.00–24.00
13 EUR, ulgowy 8,50 EUR

Berlin z wodnej perspektywy

Usytuowanie nad dwiema rzekami, Hawelą (325 km) i Sprewą (403 km), oraz duża liczba kanałów i mostów wpłynęły na rozwój turystyki wodnej w Berlinie. Łączna długość szlaków wodnych wynosi tu aż 200 km, dzięki czemu rejsy statkiem są ciekawą alternatywą dla spacerów i wycieczek rowerowych. Niemiecka stolica wraz z terenami Brandenburgii tworzy największą sieć wód śródlądowych w Europie.

Miasta nad wodą

Sieć rzeczna Berlina odegrała ważną rolę w tworzeniu historycznych struktur miejskich. Już w XIII w. nad brzegami Sprewy rozwijały się osady Berlin i Cölln. W epoce baroku, zgodnie z panującą tendencją, przestrzeń wodną miasta wykorzystano do tworzenia elementów dekoracyjnych.

W 1942 r. ukończono budowę pierwszego statku pasażerskiego w Berlinie, motorowca **Baldur**, zaopatrzony aż w 200 miejsc sypialnych. Dwadzieścia lat później po wodach Sprewy, Haweli

i berlińskich jezior zaczął kursować **Spree**, najstynniejszy statek pasażerski w niemieckiej stolicy, przebudowany z parowca Wintermärchen II. Obok kabin pasażerskich na pokładzie znajdował się bar i biblioteka.

II wojna światowa oraz późniejszy podział Berlina to czas, kiedy mocno zaniedbano sieć wodną. Ówczesna władza nie była świadoma potencjału drzemiącego w wodach „miasta zbudowanego z łodzi”, jak zwykło się określać Berlin. Granica między miastem a brzegami rzeki zniknęła dopiero w latach 80. XX., za sprawą odbudowy dzielnicy św. Mikołaja (Nikolaiviertel). Podczas tworzenia szkiców architektonicznych odnoszono się głównie do kształtu nadsprewańskiej promenady. Analogiczne prace były prowadzone w tym samym czasie w Berlinie Zachodnim, gdzie pod wpływem projektów Międzynarodowej Wystawy Budowlanej IBA tereny wzdłuż kanału Landwehr przekształcono w nowoczesną przestrzeń mieszkalną.

Ciekawym projektem, opracowanym na zlecenie rządu berlińskiego, był **plan Wasserstadt Oberhavel** (Miasto Wodne nad Górną Hawelą), zakładający wznoszenie budynków na powierzchni wody. Na skutek politycznych zawirowań po upadku muru berlińskiego nie doszło do jego realizacji. Drugi projekt Wodnego Miasta zrodził się wraz z kandydaturą Berlina jako organizatora olimpiady w 2000 r. Jednak z powodu trudnień realizacyjnych idea stworzenia wioski olimpijskiej na wodzie również nie doszła do skutku. Wydarzenia te rozpoczęły jednak dyskusję na temat sieci wodnej niemieckiej stolicy.

Odpoczynek nad wodą

Berlińczycy, przyzwyczajeni do aktywnego wypoczynku poza domem, uwielbiają spędzać czas nad wodą. Właściciele łodzi poświęcają każdą wolną chwilę na wycieczkę za miasto. Pozostałych kuszą uroki plaży przy **Capitol Beach Bar** z boiskiem do siatkówki i leżakami rozstawionymi nad Sprewą, w pobliżu dworca głównego. Od kilku lat popularnością cieszą się

też nocne rejsy połączone z dyskoteką na pokładzie statku.

Najbardziej znanym kąpieliskiem jest **Badeschiff**, usytuowane na barce przy Kreuzbergu przy Eichenstraße 4. Zimą kąpielisko pełni rolę sauny oraz miejsca widokowego z panoramą na Oberbaumbrücke.

Także miłośnicy sportów wodnych znajdą w Berlinie coś dla siebie. Warto odwiedzić **jezioro Langer See** ze słynnym olimpijskim torem regatowym lub popływać kajakiem po **jeziorze Wannsee**. W północnej części miasta, w dzielnicy Prenzlauer Berg, przy Paul-Heyse-Straße 26, mieści się **Europasportpark** z 50-metrowym basenem olimpijskim.

Wodne atrakcje czekają też na tych, którzy zdecydują się na wizytę w **aquaparku Bad am Spreewaldplatz**, położonym w dzielnicy Kreuzberg, przy Wiener Straße 59H. Tutejszy basen jest długi na 25 m, a temperatura wody dochodzi do blisko 30°C. Na terenie kompleksu znajduje również sauna, jacuzzi, solarium oraz kawiarnia.

W południowej dzielnicy Schöneberg, przy Hauptstraße 39, działa podobny ośrodek sportów wodnych – **Stadtbad**.

Kup książkę

Poleć książkę

Zwiedzanie z pokładu statku
Najważniejsze zabytki Berlina, czyli Museumsinsel, katedrę berlińską, nowoczesne budynki rządowe oraz zamek Charlottenburg, można podziwiać z poziomu rzeki. Popularną trasę stanowi **rejs z parku Tiergarten do Spandau**, w którym Sprewa łączy się z Hawelą. Obie rzeki, wpływające do Odry za pomocą kanałów, stanowią istotny szlak żeglugowy.

Płynąc statkiem, można nie tylko podziwiać zabytki architektoniczne, ale także obserwować zwyczaje berlińczyków rezydujących nad Sprewą czy oglądać zwierzęta w Zoologischer Garten.

Co ciekawe, podróżując z Polski do Berlina, można wybrać jedną z dwóch

dróg wodnych biorących swój początek na Odrze. Najchętniej z tego rozwiązania korzystają mieszkańcy Szczecina i Gorzowa Wielkopolskiego. **Trasa północna** wiedzie kanałem Odra–Hawela, **południowa** zaś – kanałem Odra–Sprewa. Jedną z największych atrakcji w trakcie rejsu jest podnośnia statków **Niederfinow**, czyli specjalna winda podnosząca obiekty transportu wodnego na wysokość prawie 40 m. Śluza windowa, zbudowana w latach 1927–34, jest najstarszą z czterech pozostających w stałej eksploatacji niemieckich podnośni. W 2022 r. oddano do użytku nową podnośnię, wyposażoną w nowoczesne rozwiązania techniczne. Oba obiekty funkcjonują równolegle.

Kup książkę

Poleć książkę

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Berlin

Berlin to miasto, które potrafi zaskoczyć. Stolica zjednoczonych Niemiec, niegdyś podzielona słynnym murem, jest dziś jednym z najciekawszych miast Europy. Wielki ośrodek biznesowy i akademicki znany jest też z otwartości i liberalizmu – prężnie rozwijają się tu rozmaite dziedziny kultury i sztuki, zarówno wysokiej, jak i alternatywnej, garażowej. Są tu też ciekawe zabytki, świetne realizacje nowoczesnej architektury i arcydzieła muzeów. A wszystko to na wyciągnięcie ręki – kilkadziesiąt kilometrów od polskiej granicy.

Futurystyczna architektura

Awangardowe galerie

Dostojne zabytki

Znakomite muzea

Pchle targi i nocne kluby

Currywurst i berlińskie piwa

ebook dostępny na:
ebookpoint

ISBN 978-83-289-3464-1

9 788328 934641

Cena: 42,90 zł

Sprawdź najnowsze promocje:
• bezdroża.pl/promocje
Przewodniki najchętniej czytane:
• bezdroża.pl/bestsellery
Zamów informator podróżniczy:
• bezdroża.pl/newsletter

Księgarnia internetowa:
bezdroża.pl

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion